

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öz-güven ve Boyun Eğici Davranışlarının İncelenmesi

Recep Cengiz

Harran Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Şanlıurfa, Türkiye, rcengiz1965@gmail.com

Fethi Arslan

Batman Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Batman, Türkiye, fethiarslan23@gmail.com

Emine Şahin

Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, Denizli, Türkiye eminesahin035@gmail.com

Received:25.01.2014; Reviewed:22.06.2014; Accepted: 20.07.2014

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin özgüven ve okul yöneticilerine karşı boyun eğici davranış düzeylerini incelemektir. Örneklem Şanlıurfa ili merkez ilçesindeki lise ve ortaokullar da görev yapan, 24 kadın ve 89 erkek Beden Eğitimi Öğretmen'i oluşmuştur. Veri toplama araçları olarak, "Öz güven Ölçeği" ve "Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde ise Student-t testi ve (ANOVA) varyans analizinden yararlanılmıştır. Araştırma'da hata payı 0.01 olarak kabul edilmiştir. Veriler SPSS 16.0 programı ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak, boyun eğici davranışlar ile özgüven arasında düşük düzeyde de olsa, anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Bu sonuç, öğretmenin özgüven düzeyi düştükçe, okul içinde yöneticilerin temsil ettiği otoriteye karşı, kabullenme ve onaylama eğilimi ile boyun eğici davranış geliştirme arasında, bir ilişki kurulabileceğini düşündürmektedir. Bu anlamda, Beden eğitimi öğretmenlerin de öz güven'in artırılmasının, boyun eğici davranışların azaltılmasında, önemli bir etken olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi Öğretmeni, Özgüven, Boyun Eğici Davranışlar

Confidence and Submissive Behavior Evaluation of Physical Education Teachers

ABSTRACT

The goal of this research is to analyze Physical Education Teachers' levels of self-confidence and of submissive behaviors against school managers. Participants consist of 24 female and 89 male Physical Education Teachers who have been serving at secondary schools and high schools in the boundaries of Şanlıurfa and central counties connected to that province. Data collection tools, "Self-confidence Scale" and "Submissive Behavior Scale" were used. In the analysis of data Student-t test and (ANOVA) analysis of variance was used. In the research, the margin of error was accepted as 0.01. Data were analyzed by means of SPSS 16.0 program. As a result, significant results, though at low level, were determined between submissive behaviors and self-confidence levels of the teachers. This result is thought to be a reason to make an assumption that as teachers' self-confidence gets lower, the tendency of being confirmed and developing obedient behaviors towards school managers rises. In this sense, the boost of self-confidence can be thought to be an important factor in the reduction of submissive behavior.

Keywords: Physical Education Teacher, Self-confidence, Submissive Behavior

EXTENDED SUMMARY

In changing and developing society besides school managers who have the different qualifications, healthy, easy going with him self and his environment, there is need for teachers who have qualifications such as creativity, problem solving skills, talent of making fast and true decisions, collaboration, and self-confidence. Researchs show that teachers with low self-confidence need others' confirmation and admiration, not taking risks, not putting up with the criticisms and have low motivation. Another important problem in school environment is disgraceful behaviours such as need for confirmation of others, not being able to defend his/her rights etc. that can be observed. It can be understood from the Literature that the ones who are exposed to disgraceful behaviour, in personal, lives serious problems such as feeling them selves worthless, insecurity against the manager and impairment of motivation and performance. Besides disgraceful behaviour's becoming widespread effecting teachers' self-confidence in negative way, it will increase the possibility of management originated uninterested unsecure and not supportive, restrictive, intolerant, excessively protective and controlling structure coming into prominence. For this reason, it increases the importance and need of determining teacher's self-confidence and disgraceful behaviours, preventing and seeking negative results it creates. In this sense, the goal of this research is to analyse Physical Education Teacher's self-confidence and the level of disgraceful behaviours against school managers.

Working Group consists of 113 Physical Education Teachers who have served in secondary schools and high schools in the boundaries of province Şanlıurfa and central counties connected to province. As a data collection tool Disgraceful Behaviours Scale is used, Turkish version of the Scale developed by Gilbert and Allan was made by Şahin and Şahin (1992). Cronbach's Alpha internal consistency coefficient was determined as 89. Self-Confidence Scale's, developed by Akın (2007), total item number is 33. Scale's Cronbach's Alpha internal consistency coefficient was determined as 83. The test of data Student-t test and (ANOVA) analysis of variance was used in statistical evaluation of analysis of the datas and results were given as average and standart deviation. In the research, the margin of error was accepted as 0.01. In the chart 2, Results section, according to The Mean Score of Teachers Depending on Their Age, Gender and Service Years it is seen that the mean score of male and female teachers in all scales are close to each other. It can be said that this situation occurs because both genders are socially and economically working in the same conditions, and taking similar responsibilities. In literature, it can be seen that two different results have been determined in terms of gender distribution. In studyings supporting our results, a significant difference in disgraceful behaviours related to genders wasn't observed. On the other hand, some studyings shows that mean score of disgraceful behaviour of males is higher (Mc Creary and Rhodes, 2001). Besides this results disgraceful behaviours have been an important problem and the results which come from gender differences don't show consistency.

According to the chart 3, The Relationship BetweenThe Total Score of Teachers' Disgraceful Behaviours and Self-Confidence, a significant relationship at low level was found between the Teachers' disgraceful behaviors score and self-confidence score. Analysis results show that Teacher's losing self-confidence leads to disgraceful behaviours. In researches, It s show that school manager's dissing, specifying sentry post and discrimination in preparing syllabus, injustice in permit procedures, giving relevant tasks, underestimation of their talent and success effects teachers self-confidence and it is a big factor which leads to disgraceful behaviours appear in teachers. (Çelik 2010; Koç and ark. 2010). As a result, significant results at low level were determined between disgraceful behaviours and self-confidence. This result is thought to be a reason to think the fact that as teacher's self-confidence gets lower, a relationship can be set up between the submission against the school managers and tendency of confirmation and developing disgraceful behaviours.

GİRİŞ

Değişen ve gelişen toplum farklı niteliklere sahip, donanımlı, sağlıklı, çevresi ve kendisiyle uyum içinde olan okul yöneticilerinin yanı sıra yaratıcı, sorun çözme becerisi, hızlı ve doğru karar verme yeteneği, işbirlikçi ve özgüven gibi donanımlara sahip okul yöneticilerine ihtiyaç vardır (Gürbüz ve diğ., 2013). Bu ihtiyacın giderilmesinde, okul yöneticilerinin, öğretmenlerin rol ve beklentilerini göz önünde bulundurma, iş stresini azaltma ve kurum içi iletişimde standart geliştirmeleri; öğretmenlerin bilgi, becerilerini özgüvenle öğrencilere yansıtılmaları açısından önemlidir (Şahin ve Fırat, 2010).

Araştırmalar, özgüveni düşük öğretmenlerin; başkalarının onay ve beğenisine gereksinim duyduğu, başarısızlıktan korktuğu, risk almadığı, eleştiriye tahammül edemediği ve motivasyonları'nın düşük olduğunu ortaya koymaktadır (Eraydın, 2010; Koç 2010; Gilbert ve Procter, 2006). Araştırmalar da dikkati çeken bir başka nokta, korku, çekinme ve kuşku duymadan; inanma ve bağlanma anlamına gelen özgüven yetersizliği; kendilerini başarısız ve değersiz görmek, reddedilme korkusu ile başkalarına bağımlı bir yaşantı sergilemek gibi sorunların nedeni olarak görülmektedir (Eker, 2006; Kabasakal, 2007; Tekin ve Filiz, 2008).

Okul ortamında yaşanan bir başka önemli sorun da; başkalarını kırmamaya, incitmeye özen gösteren, herkesi memnun etmeye çalışan, iyiliksever olma eğilimli olan, hoşlanmadığı durumları ifade etmekte zorlanan, öfkelerini göstermekte zorluk çeken, sürekli onaylanma gereksinimi duyan, düşüncelerini ve haklarını savunamayan vb. davranışlarla gözlenebilen boyun eğici davranışlardır (Atli ve diğ., 2010; Koç ve diğ., 2010). Hamurcu ve Sargin (2011), boyun eğici davranış; herkesi tatmin etmeye çalışan, iyilikseverliğe fazla önem veren, kendi isteklerini geri plana atıp, hayır diyemeyen, duygularını, özellikle de olumsuz kırıcı duyguları ifade etmekte zorlanan bir kişilik yapısı ve otoriter bir kişi tarafından buyruklara uyma olarak açıklamaktadır.

Literatür'de boyun eğici davranışlara maruz kalan bireylerin kişisel anlamda kendini değersiz hissetme, moral bozukluğu, stres, yalnızlık, endişe, öfke, tükenmişlik, düşük öz saygı, mesleki anlamda ise herkesi memnun etmeye çalışmak, iş doyumunu ve okul'a bağlılıkta azalma, sürekli onaylanma gereksinimi duymak, düşünce ve haklarını özgürce ifade edememek, yöneticiye karşı güvensizlik, çatışma, motivasyon ve performans düşüklüğü gibi ciddi sorunlar yaşadığı anlaşılmaktadır (Beran ve Li, 2005; Doğan 2008; Göktuna, 2007; Hinduja ve Patchin, 2009; Kowalski ve diğ., 2008; Raskauskas ve Stoltz, 2007). Sıralanmaya çalışılan ve benzeri diğer tüm sonuçlar, ancak boyun eğici davranışlara yönelten, öz güven eksikliğinin önemli bir faktör olarak düşünüldüğü bir "yetersizlik korkusu" ile açıklanabilir (Tekin ve Filiz, 2008). Diğer bir deyişle boyun eğici davranışa, bireyin başkalarının önünde kendini daha iyi gösterme konusundaki özgül kaygısından çok, kusurunun görülmesi korkusu veya rahatsızlıktan kurtulma isteği yol açmaktadır (Koç ve diğ., 2010).

Görüldüğü gibi, kişiler arası ilişkilerde boyun eğici davranışlar değil, özgüvenin egemen olması beklenir. Çünkü özgüven'in egemen olduğu kişiler arası ilişkilerde birey özgür, bağımsız, yaratıcı ve üretkendir. Düşünür, karşı çıkar, değiştirir, alternatifler sunabilir (Yıldırım, 2004). Oysa boyun eğici davranışların yaygınlık kazanması, öğretmenlerin özgüven duygusunu olumsuz yönde etkilemesinin yanı sıra, okullar da yönetim kaynaklı ilgisiz, güven ve destek vermeyen, kısıtlayıcı, hoşgörüsüz, aşırı koruyucu ve kontrol edici bir yapının öne çıkma olasılığını artıracaktır. Bu nedenle öğretmenlerin özgüven ve boyun eğici davranışları saptama, önleme ve yarattığı olumsuz sonuçları araştırmanın, gereksinimi ve önemini ortaya çıkarmaktadır.

Bu bağlamda araştırmanın amacı, beden eğitimi öğretmenlerinin, özgüven ve okul yöneticilerine karşı, boyun eğici davranış düzeylerini incelemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Öğretmen adaylarının, sahip oldukları eleştirel düşünme becerileri ile çatışma yönetim stilleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada, tarama modelinin bir türü olan, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

2012–2013 Eğitim Öğretim yılında Şanlıurfa ili, merkez ilçe sınırları içinde bulunan, ortaokul ve liseler'de görev yapmakta olan, 140 beden eğitimi öğretmeni oluşturmuştur. Ancak, eksik ve hatalı 19 anket değerlendirilmeye alınmamış, 121 anket değerlendirilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Boyun Eğici Davranışlar Ölçeği (BEDÖ)

Gilbert ve Allan (1984) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe uyarlaması, Şahin ve Şahin (1992) tarafından yapılmıştır. Bu ölçekte her madde sözü edilen davranışın kişiyi ne kadar iyi tanımladığını sorgulamaktadır. Yanıtlar, “Hiç tanımlamıyor”, “Biraz tanımlıyor”, “Oldukça iyi tanımlıyor”, “İyi tanımlıyor” ve “Çok iyi tanımlıyor” seçeneklerine göre verilmiştir. BEDÖ, 5’li Likert tipi, 16 maddelik, ergen ve yetişkinlere uygulanabilen tek faktörlü bir ölçektir. Ölçekten en düşük 11, en yüksek 80 puan alınabilir. Yüksek puanlar daha fazla boyun eğici davranışa işaret eder Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı. 89 olarak belirtilmiştir (Savaşır & Şahin, 1997).

Öz-Güven Ölçeği (Ögö)

Akın tarafından (2007) geliştirilen ölçek, eğitim ve psikoloji alanında kullanılabilecek öz güveni değerlendirir. Ölçeğin toplam madde sayısı 33’dür. 5’li Likert tipli ölçek (1) Hiçbir zaman, (2) Nadiren, (3) Sık sık, (4) Genellikle, (5) Her zaman seçenekleriyle sorgulanmaktadır. Bu ölçekte alınabilecek en yüksek puan 165, en düşük puan ise 33’dür. Olumsuz madde bulunmayan ölçekte alınan en yüksek puan, yüksek düzeyde öz-güveni göstermektedir. Öz-güven Ölçeği’nin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ölçeğin bütün’ü .83 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

İstatistiksel değerlendirmede Student-t testi ve Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmış, sonuçlar ortalama ve standart sapma olarak verilmiştir. Araştırma’da hata payı 0.01 olarak kabul edilmiştir. Veriler SPSS 16.0 programı ile analiz edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Beden eğitimi öğretmenlerinin yüzde ve frekans değerleri

Karakteristik Özellikler	Alt Gruplar	f	%
Yaş	20-25	12	10,6
	26-30	18	15,9
	31+	83	73,4
Cinsiyet	Kadın	24	21,2
	Erkek	89	78,7
Hizmet Yılı	1-5	22	19,4
	6-10	51	45,1
	11+	40	35,4

Tablo 1 incelendiğinde çalışmaya katılan 113 kişinin % 73,4’ünün 31+, % 15,9’unun 26-30, % 10,6’sının da 20-25 yaşları arasında olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyetlerine bakıldığında %78,7’sinin Erkek ve % 21,2’sinin Kadın olduğu görülmektedir. Bununla birlikte meslekteki hizmet yıllarına göre % 35,4 ‘ ünün 11 ve üzeri yıl, % 45,1’inin 6-10 yıl, % 19,4’ünün 1-5 yıl çalışmakta olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin yaş, cinsiyet ve hizmet yılına göre ölçeklerden aldıkları puanların ortalamaları

	Boyun Eğici Davranışlar		Öz Güven		İç Özgüven		Dış Özgüven	
	$\bar{X}$	$\pm Ss$	$\bar{X}$	$\pm Ss$	$\bar{X}$	$\pm Ss$	$\bar{X}$	$\pm Ss$
Yaş	20-25	46.17 $\pm$ 9.73	97.67 $\pm$ 6.61	50.08 $\pm$ 4.01	44.75 $\pm$ 4.0			
	26-30	47.50 $\pm$ 10.77	91.11 $\pm$ 10.32	45.44 $\pm$ 6.51	42.77 $\pm$ 4.39			
	31 ve üzeri	43.54 $\pm$ 7.57	92.07 $\pm$ 10.51	46.21 $\pm$ 7.07	42.85 $\pm$ 5.39			
Cinsiyet	Kadın	43.95 $\pm$ 7.31	92.08 $\pm$ 8.72	45.75 $\pm$ 5.30	43.12 $\pm$ 6.0			
	Erkek	44.58 $\pm$ 8.75	92.62 $\pm$ 10.64	46.7 $\pm$ 7.16	43.02 $\pm$ 4.88			
Hizmet yılı	1-5 yıl arası	45.13 $\pm$ 8.09	92.63 $\pm$ 7.22	46.63 $\pm$ 4.55	43.13 $\pm$ 6.62			
	6-10 yıl arası	45.74 $\pm$ 8.14	92.19 $\pm$ 11.40	46.56 $\pm$ 7.33	42.58 $\pm$ 4.85			
	11 yıl ve üzeri	42.42 $\pm$ 8.82	92.85 $\pm$ 10.27	46.35 $\pm$ 7.25	43.57 $\pm$ 4.56			

Tablo 2 incelendiğinde boyun eğici davranışlar ve özgüven puan ortalamaları dikkate alındığında, kadın ve erkek öğretmenlerin tüm ölçeklerdeki puan ortalamalarının, birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Hizmet yılları göz önüne alındığında, boyun eğici davranışlar ve özgüven puan ortalamalarının da, birbirine yakın olduğu görülmektedir. Yaş aralıklarına göre 31 ve üzeri yaş grubundaki öğretmenlerin, boyun eğici davranış puanlarının diğerlerine göre, daha düşük olduğu, ancak özgüven ortalamalarına bakıldığında ise, 20-25 yaş arası öğretmenlerin puan ortalamalarının, diğerlerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Boyun Eğici Davranışlar ve Öz güven ölçeklerinden aldıkları toplam puanlar arasındaki ilişki

	Boyun Eğme	Özgüven
Boyun Eğme	r	0,186
	p	0,049

Tablo 3'e göre öğretmenlerin boyun eğici davranış puanları ile özgüven puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş, ancak ilişki düzeyi düşük çıkmıştır. ($p < 0,05$).

Tablo 4. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Özgüven, İç Özgüven ve Dış Özgüven Toplam Puanları Arasındaki İlişki

	Özgüven	İç Özgüven
Özgüven	r	0
	p	0.872
Dış Özgüven	r	0.76
	p	0

TARTIŞMA

Beden eğitimi öğretmenlerin özgüven ve boyun eğici davranışlarından öğretmenlerin yaş, cinsiyet ve hizmet yılına göre ölçeklerden aldıkları puanların ortalamaları bulunan Tablo 2 incelendiğinde boyun eğici davranışlar ve özgüven puan ortalamaları, kadın ve erkek öğretmenlerin tüm ölçeklerdeki puan ortalamalarının, birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bu durum her iki cinsiyetin de sosyal ve akademik açısından aynı koşullar altında, benzer sorumluluklar almalarından kaynaklandığı söylenebilir. Literatür'de cinsiyet dağılımı açısından, iki farklı sonuç elde edildiği görülmektedir. Bulgularımızı destekleyen çalışmalar da, cinsiyet'e göre boyun eğici davranışlarda anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir (Bittman, ve diğ., 2003; Torun ve diğ., 2012; Tümkiye ve ark., 2011). Diğer yandan bazı çalışmalar da ise, erkeklerin boyun eğici davranışları puan ortalamasının, daha yüksek olduğu bulunmuştur (Eraydın, 2010; Kabasakal, 2007; Kara ve diğ., 2013; Koç ve diğ., 2010; Mc Creary ve Rhodes, 2001; Odacı, 2007; Tekin ve Filiz, 2008; Yıldırım, 2004). Bu verilere göre, boyun eğici davranışlar için önemli bir sorun niteliğinde olmakla birlikte, cinsiyet farklılıkları arasında elde edilen bulgular tutarlılık göstermemektedir. Hizmet yılları göz önüne alındığında, boyun eğici davranışlar ve özgüven puan ortalamalarının da, birbirine yakın olduğu görülmektedir. Bu sonuç, hizmet yılı farklı dahi olsa, öğretmenlerin okul ortamında karşılaştıkları olumsuz koşul, problemlere karşı umutsuzluk düzeylerinin farklılaşmadığı, benzer veya ortak davranışlar sergiledikleri şeklinde yorumlanabilir. Yaş aralıklarına göre 31 ve üzeri yaş grubundaki öğretmenlerin, boyun eğici davranış puanlarının diğerlerine göre, daha düşük olduğu görülmektedir. Bu verilere sahip öğretmenlerin, yöneticilerin koydukları kural ve emirlere uygun hareket ederken, kendi değer yargıları, kanı ve düşüncelerini yöneticilerin beklentileri doğrultusunda değiştirmedikleri, kendilerini özgürce ifade edebildikleri, sorumluluk almaktan ve değişikliklerden kaçınmadıkları şeklinde yorumlanabilir (Arslan ve diğ., 2008). Ancak özgüven ortalamalarına bakıldığında ise, 20-25 yaş arası öğretmenlerin puan ortalamalarının, diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu değerlerin oluşmasında; öğretmenlerin olumlu davranışlar sergilemeleri, kendilerini oldukları gibi kabul etmeleri, yeteneklerinin farkında oldukları için, gerçekçi beklentilere sahip olmalarının yanı sıra, okul yöneticileri tarafından cesaretlendirilip, desteklenmelerinin öz güvenlerinin yükseltilmesinde, etkili olduğu düşünülmektedir. Tablo 3'e göre öğretmenlerin boyun eğici davranış puanları ile özgüven puanları arasında, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuş ($p < 0,05$). Analiz sonuçları öğretmen'in özgüven kaybetmesi boyun eğici davranışlara neden olduğu yönündedir. Öğretmen'in özgüvenini

kaybetmesi, çaresizlik, çözümsüzlük, çekingenlik hissetmesi ve içe dönmesine neden olabilir. Araştırmalar okul yöneticilerinin, laf dokundurma, aşağılama, horlama, sürekli takip etme, nöbet yeri belirleme ve ders programı hazırlama da ayrımcılık, izin işlemlerinde adaletsizlik, tehdit etme, anlamsız görevler verme, yetenek ve başarısını küçümseme gibi, öğretmenler üzerinde kontrol kurmayı amaçlayan tutum ve davranışlarının, öğretmenler de özgüveni olumsuz yönde etkilediği ve boyun eğici davranışların ortaya çıkmasında önemli bir faktör olduğu yönündedir (Çelik, 2010; Eraydın, 2010; Gilbert ve diğ., 2003; Koç ve diğ., 2010; Öngen, 2006; Özgan ve Bozbayındır, 2011; Peker ve diğ., 2012; Tümkaya ve diğ., 2010; Şar ve diğ., 2012). Tablo 4’de Beden Eğitimi Öğretmenleri’nin özgüven ölçeği ve bu ölçeğin alt boyutları olan, iç ve dış özgüven puanları arasındaki ilişki tablosu verilmiştir. Bu tablo’ya göre özgüven puan ortalaması ile alt boyutları, iç özgüven ve dış özgüven puan ortalamaları arasında, anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.5$). Elde edilen sonuca dayanarak, öğretmenlerin kendine duyduğu özgüven’in iç ve dış boyutları ile ilişkili olduğu söylenebilir. White’e (2009) göre özgüven, bilgiyi artırmaya, risk almaya, pozitif düşünmeye, kendini tanımaya, azimli olmaya, hedef koymaya, kendine inanmaya, cesaretli olmaya neden olmaktadır. Araştırma bulgularına göre özgüvenin yüksek olması, öğretmen’in yaratıcı, üretken ve verimli olma yeteneğini güçlendirmektedir (Şahin ve Fırat, 2010; Özkan, 2006; Yavuz, 2012; White, 2009). Öğretmenlerin yöneticilerinin, okul yönetimiyle ilgili görevlerini, yerine getirme konusundaki öz yeterlik inançlarının; öğrencilerin sportif başarıları, güdülenmeleri, takım/sınıf yönetim becerileri, yöntem tercihleri, antrenman için ayrılan zaman ve sportif başarılar için gösterilen çabanın düzeyiyle, ilişkili olduğu söylenebilir. Özgüven’in, öğretmen tarafından keşfedilip özümsemesi ve mesleğini içselleştirmesinde, önemli bir motivasyon aracıdır. Bu içselleştirme sonucunda, okul içi iletişim ve etkileşimi karmaşık olmaktan çıkacağı için, öğretmen’in daha fazla çalışmak için istek duymasına yol açar. Bu istek sonucunda, öğretmen’in kendine olan öz güveninin artışı, mesleki bilgi ve becerilerinin artışı olumlu yönde etkiler.

SONUÇ

Boyun eğici davranışlar ile özgüven arasında, düşük düzeyde de olsa, anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Bu sonuç öğretmen’in özgüven düzeyi düştükçe, okul içinde yöneticilerin temsil ettiği otoriteye karşı, kabullenme ve onaylama eğilimi ile boyun eğici davranış geliştirme arasında, bir ilişki kurulabileceğini düşündürmektedir. Bu anlam da, öz güven’in artırmasının, boyun eğici davranışların azaltılmasında, önemli bir etken olduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Akın, A. (2007). Öz Güven Ölçeği’nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özellikleri, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (2); 165-175.
- Atli, A., Kaya A., Macit, Z. B. (2010). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Boyun Eğici Davranış Düzeylerinin İncelenmesi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 61-79.
- Beran, T., Li, Q. (2005). Cyberharassment: A Study Of New Method For An Old Behavior, *Journal of Educational Computing Research*, 32(3), 265-277.
- Bittman, S. L., England, P., Folbre, N., Sayer, L., Matheson, G. (2003). When Does Gender Trump Money? Bargaining and Time in House Hold Work, *American Journal of Sociology*, 109, 186-214.
- Çelik, Ç. B. (2010). *Üniversite Öğrencilerinin Çocukluk Çağı Örselenme Yaşantılarının Kendilik Algısı ve Boyun Eğici Davranışlar Üzerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğan, A. (2008). *İlköğretim Kurumlarında Örgütsel Adaletin Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eker, G. (2006). *Örgütsel Adalet Algısı Boyutları ve İş Doyumu Üzerindeki Etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eraydın, Ş. (2010). *Farklı Müfredat Programlarında Öğrenim Gören Hemşirelik Öğrencilerinin Öz-duyarlılık, Öz-güven ve Boyun Eğici Davranışlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Gilbert, P., Cheung, M. S-P., Grandfield, T., Campey, F., Irons, C. (2003). Assessment Recall Of Threat And Submissiveness In Child Hood: Development Of A New Scale And Its Relationship With Depression, Social Comparison And Shame. *Clinical Psychologyand Psychotherapy*, 10 (2), 108–115.

- Gilbert, P., Procter, S. (2006). Compassionate Mind Training For People With High Shame And Self-Criticism: Overview And Pilot Study of A Group Therapy Approach, *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 13, 353-379.
- Göktuna, S. (2007). *Çözüm Odaklı Kısa Terapi Tekniğinin Alt Sosyo Ekonomik Seviyedeki Kadınların Geleceğe Umut ile Bakabilme ve Boyun Eğici Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürbüz, R., Erdem, E., Yıldırım. (2013). Başarılı Okul Müdürlerinin Özellikleri, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 167-179.
- Hamurcu, H., Sargın, N. (2011). Lise Öğrencilerinin Boyun Eğme Davranışları ile Psikolojik İhtiyaçları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31 (2), 171-187.
- Hinduja, S., Patchin, J. W. (2009). *Bullying Beyond The School Yard: Preventing and Responding To Cyber Bullying*. California: Carwin Pres.
- Kabasakal, K. (2007). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinde Boyun Eğici Davranışlar ve Şiddetle İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kara, H., Uzgören, N., Uzgören, E. (2013). Yöneticilerde Boyun Eğici Davranışların Kökenleri Üzerine Bir Araştırma, *The Journal of Academic Social Science Studies, International Journal of Social Science*, 6 (3), 263-284.
- Koç, M., Bayraktar, B., Çolak, S. (2010). Üniversite Öğrencilerinde Boyun Eğici Davranışlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28(1), 257-280.
- Kowalski, R. M., Limber, P., Agatston, P. W. (2008). *Cyberbullying: Bullying in The Digital Age* Molden. New York: MA: Black well Publishing.
- Mc Creary, D. R., Rhodes, N. D. (2001). On the Gender-Typed Nature of Dominant and Submissive Acts, *Sex Roles*, 44 (5-6), 339-350.
- Odacı, Hatice. (2007). Depression, Submissive Behaviors, and Negative Automatic Thoughts in Obese Turkish Adolescents, *Social Behavior and Personality*, 35(3), 409-416.
- Öngen, D. E. (2006). The Relation Ships Between Self-Criticism, Submissive Behavior and Depression Among Turkish Adolescent. *Personality and Individual Differences*, 41 (5), 793-800.
- Özgan, H. (2006). *İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Çatışma Yönetimi Stratejilerinin İncelenmesi*. Doktora Tezi. Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özgan, H., Bozbayındır F. (2011). Okullarda Adil Olmayan Uygulamalar ve Etkileri, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 66 (16); 66-85.
- Özkan, İ. A., Özen, A. (2008) [The Relation Between Submissive Behaviours and Self Esteem State Among Nursing Students]. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 7 (1), 53-58.
- Peker, A., Eroğlu, Y., Çitemel, N. (2012). Boyun Eğici Davranışlar ile Siber Zorbalık ve Siber Mağduriyet Arasındaki İlişkide Cinsiyetin Aracılığının İncelenmesi, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(1), 205-221.
- Raskauskas, J., Stoltz, A.D. (2007). Involvement in Traditional and Electronic Bullying Among Adolescents, *Developmental Psychology*, 43, 564-575.
- Savaşır, I., Şahin, N.H. (1997). Bilişsel-Davranışçı Terapilerde Değerlendirme, Sık kullanılan ölçekler, Ankara, *Türk Psikologlar Derneği Yayınları*.
- Şar, A., Sayar, B. (2012). Üniversite öğrencilerinin mizah tarzları ile umutsuzluk ve boyun eğici davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi, *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 1702-1718.
- Şahin-Fırat, N. (2010). Okul Müdürü ve Öğretmenlerin Okul Kültürü İle Değer Sistemlerine İlişkin Algıları, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35(156), 71-83.
- Tekin, M., Filiz, K. (2008). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Umutsuzluk ve Boyun Eğici Davranış Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 27-37.
- Torun, S., Arslan, S., Nazik, E., Akbaş, M., Yalçın, S. Ö. (2012). Hemşirelik Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Boyun Eğici Davranışlarının İncelenmesi, *Cumhuriyet Tıp Dergisi*, 34, 399-404.
- Tümkaya, S., Aybek, B., Çelik, M. (2010). Yoksul Ailelerden Gelen Ergenlerde Psiko-Sosyal Bir Olgu Olarak Umutsuzluk ve Boyun Eğici Davranışların İncelenmesi, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (1); 970-984.
- White, K. A. (2009). *Self-Confidence*, A Concept Analysis, *Nursing Forum*, 44(3); 103-114.
- Yavuz, M. (2007). İlköğretim Okulu Müdürlerinden Beklenen Roller ve Karşılama Düzeyleri, Selçuk Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü. Dergisi*, 17, 657-670.
- Yıldırım, İ. (2004). Lise Öğrencilerinde Boyun Eğici Davranışların Yaygınlığı, Hacettepe Üniversitesi, *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 220-228.